

BeeHive

השיח ברשתות החברתיות במזה"ת

עורכים: ד"ר הראל חורב, הדס סופר-שבתאי ויעל מלכיאל

כרך 3, גיליון 3, מרץ 2015

"איו ג'ימה" הטורקית: דין סוליימאן שאה כבר אינו כדין איסטנבול

חי איתן כהן ינרוג'ק

קברו של סוליימאן שאה (1178-1227) - סבו של מייסד האימפריה העוסמנית, עוסמאן הראשון – הנמצא על אדמת סוריה הנו הטריטוריה היחידה שטורקיה מחזיקה מחוץ לגבולות הריבונות שלה. במסגרת הסכם אנקרה שנחתם בין הטורקים לצרפתים בשנת 1921, הצליחה טורקיה לשמור על ריבונותה על חלקת אדמה מיוחדת זאת. אלא שעל אף חשיבותו ההיסטורית של הקבר, מיקומו גרם לכך שלא זכה למבקרים רבים מטורקיה. למרות זאת, בתודעה הלאומית תמיד נחשב הקבר לחלק בלתי-נפרד מהמולדת הטורקית.

השתלטות כוחות דאע'יש על סביבת העיירה קובאני והתבססותם באזור נהר הפרת הסורי שבו נמצא הקבר, ושמועות שלוחמי דאע'יש מתכוונים לכתרו ועלולים לצאת למתקפה כנגד 36 חיילי המשמר הטורקי המוצבים בו, העלו את הקבר לכותרות הראשיות בטורקיה. הלחץ על הממשל באנקרה הלך וגבר כאשר דאע'יש פרסם את התמונות הקשות של הטייס הירדני כסאסבה נשרף למוות בתוך כלוב. יתרה מזו, מדיניות הריסת קברי צדיקים של דאע'יש הן בעירק והן בסוריה – בטענה שלעלייה לרגל לקברי צדיקים וקידושם אין מקום באסלאם (תפישה והאבית מוכרת) – החלה לעורר דאגה באנקרה: האם מקרה דומה עלול להתרחש גם נגד החיילים הטורקים השומרים על הקבר?

בעקבות פשיטת לוחמי דאע'יש על הקונסוליה הטורקית בעיר מוסול ב-11 ביוני 2014 שבה נלקחו בשבי 49 דיפלומטים טורקים ובני משפחותיהם, ספגו ארדואן, אז עדיין ראש הממשלה וכיום הנשיא, ושר החוץ לשעבר דאוטאולו ביקורת חריפה על אי-פינוי המתחם לפני הפשיטה. שחרורם

של הדיפלומטים בספטמבר אשתקד הפחית את הלחץ במידה רבה, אך נראה כי התקרית שינתה את תפיסת מדיניות החוץ הטורקית כלפי דאע"ש.

הלחץ של המערב על טורקיה כדי שתפעל נגד דאע"ש הלך וגבר אחרי רציחתו של כסאסבה בחודש פברואר. טורקיה, המעוניינת לתמוך במורדים הסורים הפועלים נגד משטרו של אסד, חתמה ב-20 בפברואר 2015 על הסכם עם ארצות-הברית שלפיו שתי המדינות תאמנה ותציידנה את כל הגורמים הנלחמים הן בנאמני אסד והן בדאע"ש (שגם הם נלחמים זה בזה). לעמדה נחרצת זאת היו תוצאות מידיות בשטח. יומיים אחרי החתימה, ב-22 בפברואר, ככל הנראה מפאת חשש קונקרטי מהתקפה קרבה של דאע"ש על הקבר, החליטה אנקרה להעתיק את הקבר העתיק ולקרבו אל הגבול הטורקי, סמוך לכפר הסורי אַשְמָה הנמצא תחת השליטה הכורדית של לוחמי ארגון ה-PYD.

כדי שהמהלך לא ייתפס בציבור הטורקי – לפני הבחירות הכלליות שיערכו ב-7 ביוני 2015 – כתבוסה או כנסיגה, עמלה ממשלת דאוטאולו לשוות לפעולת העתקת הקבר תדמית הרואית של מבצע נועז שנועד לשמור על חיי החיילים ועל הקבר עצמו. הן בתקשורת הממוסדת והן ברשתות החברתיות הופצו תמונות מן האתר החדש

של הקבר המציגות את הנפת הדגל הטורקי מעליו על ידי החיילים באופן המזכיר את התמונה המפורסמת של החיילים האמריקאים לאחר כיבוש הר סוריבאצי באי אייו ג'ימה במלחמת העולם השנייה. כחלק מהמאמצים התדמיתיים הללו גם פורסמה תמונתו של דאוטאולו העוקב בדריכות אחר מהלך הפעולה מ"חדר מלחמה" עתיר מסכים (בתמונה מימין) באופן שהתכתב בבירור עם תמונותיו של הנשיא אובמה העוקב אחר כוחות "אריות הים" בעת המבצע לחיסולו של אוסמה בן לאדן. תמונות אלה הפכו לווריאציות בקרב הגולשים תומכי הממשל תחת הכותרת "הצבא המהולל, המפקד המהולל" (לפי החוקה הנשיא

ארדואן נחשב למפקד העליון של הצבא הטורקי).¹

תעמולה זו אמנם עולה בקנה אחד עם מיקומו החשוב של הקבר בתודעה הלאומית הטורקית, המגולם היטב באמרה טורקית מפורסמת: "דין סוליימאן שאה כדין איסטנבול". למרות זאת עורר המבצע סערה גדולה ברשתות החברתיות. מתנגדי ה-AKP האשימו את ארדואן ודאוטאולו בכך שאינם מסוגלים להגן על אדמת המולדת (שטח הקבר המקורי שבסוריה) מפני ארגון טרור. הם אף הלכו צעד נוסף והעריכו כי המהלך עלול לשמש תקדים לנסיגות נוספות מול הכורדים בעתיד. הגולשים הלאומנים יותר בין מתנגדי הממשל אף זעמו על העברת הקבר לחבל הנתון לשלטון ה-PYD הכורדי וטענו כי במעשה זה נכנסו החיילים הטורקים והקבר במקומו החדש תחת חסותם של הלוחמים הכורדים, אשר נתפסים על ידי הממשל באנקרה כמחבלים. גולשים כמאליסטים המשתייכים גם הם לאופוזיציה האשימו את ממשלת דאוטאולו ב"מכירת אדמת המולדת לארגון

טרור ללא ירייה². השתקפות נוספת של דעות אלה ניתן היה למצוא בקריקטורות ביקורתיות ולעגניות כלפי הממשלה שהתפשטו ברשתות החברתיות. הקריקטורה הבולטת והנפוצה ביותר תיארה את הממשל כחברת הובלות בשם

"א"ק (ראשי תיבות הגזורים משמה של מפלגת השלטון AKP) הובלות – הובלת כל סוגי קברי הצדיקים" (בתמונה).³

השיח הביקורתי ברשתות החברתיות על תוצאות פשיטת דאע"ש על הקונסוליה הטורקית במוסול ועל פינוי קברו של סוליימאן שאה מצביעים על שינוי בתפיסת הלאומיות הטורקית, שינוי המלמד שחלק גדול מן העם כבר אינו חושב ש"דין סוליימאן שאה כדין איסטנבול". במילים אחרות, העם הטורקי איננו מוכן להקריב חיי חיילים לטובת כל מטרה שבעבר נחשבה למקודשת, לרבות טריטוריה סמלית וחשובה בזיכרון הקולקטיבי הטורקי כקברו של סוליימאן שאה. אמנם הממשלה מסרבת בתוקף להכיר במגמה זו לפני הבחירות, אך הרשתות החברתיות משקפות, כך נראה, תהליך שבו החברה הטורקית משנה את פניה מחברה בעלת מאפיינים קולקטיביים לכיוון אינדיבידואליסטי יותר. הממשל באנקרה אינו מעוניין להצהיר על עובדה זו בריש גלי אך הפנים את המציאות החדשה ולכן מנהל מדיניות שמצד אחד מבטאת לאומנות מודגשת ומצד שני מפנה אדמת מולדת לפי הצורך. זוהי אפוא תפיסה שניתן להגדירה כ"לאומיות פרגמטית", והיא משרתת את האינטרסים של הממשל בעת צרה לכאן או לכאן. תפיסה זו באה לידי ביטוי גם בתהליך השלום מול הכורדים. במסגרת המשא ומתן עם, AKP אינה מתנגדת לדרישה הכורדית לשנות את הגדרת האזרחות הטורקית מהגדרה אתנית להגדרה אזרחית הכוללת את כל אזרחיה, ובכללם הכורדים שמוצאם האתני איננו טורקי. אם החוקה הטורקית תאפשר לבצע שינוי זה, הדבר יהווה ויתור עקרוני ורשמי שיבטל את מדיניות ההכחשה המסורתית של ממשלות טורקיה, אשר שאפו לבולל ולהטמיע את הכורדים בתוך הזהות הטורקית החילונית. כמו במקרה של העתקת קברו של סוליימאן שאה, גם את הסוגיה הזו ניתן לתפוס כנסיגה ברורה של ממשלת טורקיה, אלא שה-AKP מציגה את המהלך כהישג לאומי שמצליח לשים קץ לסכסוך עם הכורדים תוך שמירת שלמותה הטריטוריאלית של המולדת.

מבצע "עכביש" והמאבק לשחרור מוחמד יוספי מהכלא האיראני

ד"ר רז צימט

בראשית ינואר 2015 עצרה משטרת הסייבר של איראן את פעיל הרשתות החברתיות, מוחמד יוספי, באשמת פעילות נגד הביטחון הלאומי ופגיעה בקודשי האסלאם. מקורות המזוהים עם האופוזיציה הרפורמיסטית דיווחו כי יוספי (27), סטודנט לתואר שני בהנדסה באוניברסיטת "אמיר כביר" בטהראן, הועבר לבידוד באגף המשמש את משמרות המהפכה בכלא "אווין" שבטהראן וכי הוא נתון תחת לחצים פיזיים ונפשיים קשים, שנועדו לאלצו למסור הודאה פומבית בעבירות בהן הואשם. יוספי מואשם כי ניהל דפי פייסבוק פיקטיביים תחת שמותיהם של אומנים, שחקני כדורגל וידוענים שונים במטרה להפיץ תכנים המטילים ספק בעקרונות האסלאם ושמים אותם ללעג.

בהודעה שהתפרסמה מטעם משמרות המהפכה לאחר מעצרו נמסר כי יוספי כבר נעצר על-ידי כוחות הביטחון האיראנים בדצמבר 2009 בשל מעורבותו בליבוי מהומות 2009, שפרצו לאחר הבחירות לנשיאות איראן, באמצעות הרשתות החברתיות. הוא שהה חמישה חודשים בכלא "אוויין" ונידון לארבע שנות מאסר, שביצוען עוכב בחמש שנים על-ידי בית המשפט לערעורים, ככל הנראה מאחר שלא נמצאו עדויות מספקות לצורך הרשעתו.⁴

עם פרסום דבר מעצרו של יוספי נפתחה בראשית מרץ מערכה וירטואלית למען שחרורו. מאות גולשים העלו לפייסבוק ולטוויטר את פרטיו ותמונותיו שתויגו בהאשטאג: #FreeMohammadYousefi. הגולשים הביעו את תמיכתם בצעיר ומחו כנגד מדיניות הפרת חופש הביטוי הנמשכת מצד שלטונות איראן. "אני מקווה שיגיע היום, שבו אף אחד לא ייעצר באשמת דיבורים", כתב אחד הגולשים.⁵ במקביל השיקו

הפעילים דף פייסבוק שנועד להעביר עדכונים על מעצרו ולרכז את הפעילות למענו, ובכלל זה החתמת עצומה לשלטונות איראן בדרישה לשחררו באופן מיידי.⁶ המאבק למען יוספי ופעילי רשת נוספים, שנעצרו על-ידי משמרות המהפכה, הגיע לשיאו ב-11 במרץ כאשר גולשים איראנים הציפו את רשת הטוויטר במאות ציוצים שהביעו תמיכה בעצורים וגינו את דיכוי פעילי הרשת על-ידי משמרות המהפכה.⁷

מעצרו של יוספי מהווה ביטוי להגברת מאמצי הפיקוח והאכיפה של משמרות המהפכה ברשתות החברתיות במסגרת תוכנית מעקב המכונה "פרויקט עכביש" (פרוז'ה-י ענכבות) שנחשפה לאחרונה

על-ידי הארגון. בשתי הודעות לעיתונות, שפרסם בסוף ינואר ובראשית מרץ "המרכז לחקירת פשעים מאורגנים מקוונים" – מחלקה הפועלת במסגרת משמרות המהפכה, נאמר כי המרכז הגביר את פעילות הפיקוח על פשעים מקוונים ברשתות החברתיות, ובמיוחד בפייסבוק. משמרות המהפכה הצליחו

על-פי הודעה זו לנטר את מקורותיהם של כשמונה מיליון "לייקים" שעשו גולשים בדפי פייסבוק שונים. "פרויקט עכביש" נועד, לטענת משמרות המהפכה, לחשוף בפני הציבור את הסכנות הכרוכות בפייסבוק בכל הקשור לביצוע פשעים מקוונים ולפעילות בלתי-מוסרית, וזאת על רקע נוכחותם הגוברת ברשת של גולשים דוברי פרסית.

הפעילות במסגרת הפרויקט הובילה לזיהויים ולמעצרים של כמה פעילי רשת, בהם גם מוחמד יוספי (ששמו הופיע בהודעת הארגון בראשי תיבות בלבד), שלטענת משמרות המהפכה תכננו בסיוע חשאי מצד ממשלות מערביות לפגוע בקודשי האסלאם, להפיץ תכנים לא-מוסריים, לעודד ביצוע פשעים ולפגוע בכבודם של אישים שונים. פעילים אלה השיקו במשך שנתיים כ-350 דפי פייסבוק, ששימשו אותם להפצת תכנים אסורים במטרה להחליש את מוסד המשפחה, להפיץ "תרבות קלוקלת", ללעוג

לאמונות ולערכים דתיים, לעודד מערכות יחסים מחוץ למסגרת המוסר, לפרסם תמונות של נשים צעירות, לנצל צעירים וצעירות ולהפיץ תכנים בלתי-מוסריים ואנטי-דתיים ברשת.

בהודעת משמרות המהפכה הואשמו גם מנהלי פייסבוק העולמית בפעילות מכוונת שנועדה לעודד את פעילותם ברשת של "פושעים" המתנגדים לרפובליקה האסלאמית וחותרים לפגוע בזהותה האסלאמית והאיראנית, תוך הסתרת זהותם. מנהלי הרשת הואשמו גם בניסיון לפגוע בפעילות דפים שהושקו על-ידי גורמים המזוהים עם "ההתעוררות האסלאמית" ו"ההתנגדות האסלאמית". הארגון מסר כי בכוונתו להגביר את הפיקוח על פשעים מקוונים בחודשים הקרובים גם ברשתות חברתיות נוספות, ובהן: אינסטגרם, וייבר ווואטסאפ.⁸

פעילות האכיפה הגוברת מצד משמרות המהפכה ברשתות החברתיות מהווה ביטוי נוסף למדיניות האמביוולנטית בה נוקטים שלטונות איראן ביחס לרשתות, שניתן להסבירה, בין היתר, במאבקי הכוחות הפנימיים בין ממשל רוחאני לממסד הדתי-שמרני. מאז הבחירות לנשיאות בקיץ 2013 חותרים בכירי הממשל לשנות את מדיניותו המגבילה של המשטר כלפי האינטרנט והרשתות החברתיות מתוך רצון לצמצם את מעורבות הממשלה בחיי הפרט, וזאת בהתאם לתפיסה לפיה יש להתאים את ערכי המהפכה למציאות החיים המשתנה. שינוי גישת הממשלה ביחס לרשתות ניכר הן בהגברת נוכחות בכירי הממשל בשיח המתנהל ברשתות, והן בתמיכתם הפומבית בהסרת המגבלות החוקיות על פעילותן. הממשל החדש אימץ בעניין זה גישה ליברלית יחסית הדוגלת בהסרת החסימה מעל הרשתות. שר התקשורת, מחמוד ואעטי, הצהיר לא אחת כי הממשלה תומכת בהסרת החסימה מעל פייסבוק בניגוד לעמדת "הועדה לקביעת קריטריונים פליליים" האחראית למדיניות סינון אתרי אינטרנט וחסימתם. הממסד הדתי השמרני ומנגנוני אכיפת החוק, לעומת זאת, ממשיכים לצדד במדיניות המגבלות ברשתות הנתפסות על-ידו ככלי להחדרת תרבות המערב וכאמצעי בידי סוכנויות הביון המערביות.⁹

על רקע התנגדות השמרנים להסרת המגבלות על הרשתות החברתיות הגביר הממשל האיראני בהובלת שר התקשורת ואעטי בחודשים האחרונים את המאמצים להשקת מערכת סינון חכם באתרי האינטרנט. מערכת זו אמורה לאפשר גישה לכלל האתרים והרשתות, אך למנוע גישה לתכנים "לא-מוסריים". לאחרונה שב והצהיר השר ואעטי כי אין ברשות משרדו תשתית המאפשרת סינון מלא של כלל הרשתות החברתיות וכי בכוונתו להכניס לשימוש מערכת שתאפשר גלישה ללא חסימות אך גם ללא גישה לתכנים אסורים.¹⁰

כיבושה של צנעא בידי החות'ים בשיח הרשתי

ד"ר מיכאל ברק

שקיעתה של תימן במלחמת אזרחים, כיבושה בינואר של צנעא בידי החות'ים, מיעוט שיעי-זיידית בתימן הנתמך בידי איראן, והתפטרותו הכפויה של הנשיא, עבד רֶבֶה האדי אל-מנצור, בעקבות הכיבוש - עוררו שיח קדחתני בקרב גולשים סביב עתידה של תימן ומעמדה האזורי. שיח זה התאפיין במורת רוח וזעם רב על המהלך של החות'ים מלווה בחשש כבד מפני השתלטות איראנית על תימן.

גולשים רבים, הן בתימן והן מחוצה לה, בעיקר במפרץ הפרסי, ביטאו באמצעות הרשתות את זעמם על כיבושה של צנעא בידי המיעוט החות'י שנתפש כבגידה באחדות העם התימני ובקריעת המולדת לגזרים. כאות מחאה הוסיפו כמה מהם בחשבון הטוויטר שלהם את הכותר: "אני גולה תימני, החות'י איננו מייצג אותי" (בתמונה). גולשים לא מעטים בחרו למקד את חיצי ביקורתם בנשיא תימן הקודם, עלי עבדאללה צאלח שהודח משלטונו ב- 2011 לאחר שנות שליטה רבות. גולשים אלה האשימו את צאלח בשיתוף פעולה עם החות'ים כדי לחזור ולתפוס את השלטון. גולש תימני ציין כי "מי שנלחם כיום עם החות'ים הם המשמר הרפובליקני והביטחון המרכזי הנאמנים לעלי צאלח, ולכן יש לכנותם כנופיות [עלי] עפאש [שם סבו של צאלח שהפך לשם גנאי ומציין אדם שאיננו טוב לבריות] והחות'ים".¹¹

חלק ניכר מהשיח הוקדש למעורבותה של ערב הסעודית לצד הממשלה התימנית המודחת. בלימת התחזקות כוחה של איראן הינה אינטרס עליון בעיני ערב הסעודית הנאבקת על הגמוניה אזורית מול איראן וחיזוק הציר הסוני אל מול הציר השיעי. גיאופוליטית תימן תמיד הייתה "החצר האחורית" של ערב הסעודית ולכן עלייתו של משטר חות'י שיעי פרו-איראני נתפשת כסכנה ממשית בראש ובראשונה לאינטרסים הביטחוניים של ערב הסעודית, הן בהקשר המרחב הקרוב שלה והן בהקשר הזירה המזרח תיכונית הרחבה יותר. גולשים רבים, תימנים ולא תימנים כאחד, הדגישו את חשיבות הדבר ואת הכרת התודה שלהם לתמיכה הסעודית, בעיקר לנוכח מעורבותה של איראן.¹² גולש סעודי טען כי האירועים הנוכחים הם חלק מרצף היסטורי בו הוכיחה סעודיה שוב ושוב שהיא הערובה היחידה לשלמותה ובטחונה של תימן.¹³

קריקטורה שהועלתה לרשתות החברתיות; מצד ימין נצראללה, מזכ"ל חזבאללה, אוחד ביד תינוק, שעליו כתוב מדינת לבנון. מצד שמאל חסיין אל-חות'י, מנהיג החות'ים בתימן, אוחד ביד תינוק ועליו כתוב מדינת תימן. מעל שני התינוקות הכתובית: "אהוביו של אללה".

גולשים רבים התמקדו בתקיפת מעורבותה של איראן ובאחריותה לליבוי השד העדתי ולהחרפת השסע בין סונים לשיעים. גולש תימני צייץ כי כל בן אדם שנהרג בתימן בין אם הוא סלפי, חות'י, רפורמיסט או איש דאע"ש הוא חלק מן הלאום התימני ואין זה משנה מהו מוצאו העדתי שכן השמירה על האחדות היא החשובה.¹⁴ גולש אחר הדגיש את אחריותה של איראן לזריעת הפיצול בקרב הקבוצות השונות בתימן כחלק

מתכניתה להרחיב את השפעתה ולהשתלט על אזורים ערביים במזרח התיכון. ואומנם מעורבותם הערה של גולשים מן המפרץ מבהירה את המשמעות הכלל-אזורית שמיוחסת לסוגיית תימן. גולש סעודי תיאר זאת כ"פלישה איראנית ותהליך שיעיזציה רחב ממדים".¹⁵ ד"ר עבדאללה פהד אל-נפסי, מרצה למדעי המדינה בכווית, צייץ בטוויטר כי החות'ים הם גייס חמישי של איראן, ושמפקדתם האמיתית נמצאת בטהרן: "איראן כבשה בירה ערבית בחצי האי ערב. אין [כאן] סכסוך

בינ-ערבי [אלא בין-דתי, מ.ב.]. הדיפת הכיבוש לא תתאפשר אפוא בשיח אלא בהתנגדות". אל-נפסי הוסיף כי כוונתה של איראן היא לספח את תימן אל שטחה כפי שעשתה עם עיראק וכפי שנהגה רוסיה עם חצי האי קרים.¹⁶ גולש אחר טען שאיראן מנסה לשעתק את המודל של חזבאללה בלבנון לתימן, ואחרים טענו כי התמיכה של ארה"ב באיראן היא היא זו המאפשרת לה להתנהג באופן הברוטאלי הזה. פייצל אל-קאסם, מראיין בערוץ אל-גזירה הקטרי, צייץ כי הגיבוי האמריקאי באיראן נובע מהרצון להילחם בארגון דאע"ש.¹⁷

גולשים לא-תימניים רבים מאזור המפרץ הביעו חשש כבד מפני המשך התחזקות השפעתה של איראן באזור, כפי שציין וליד אל-אחמד, פובליציסט כוויתי: "התמנון האיראני מתקרב אליכם".¹⁸ גולשים אחרים הדגישו כי "החות" מאיים על סעודיה".¹⁹ נוכח זאת הדגישו גולשים רבים כי מדינות המפרץ חייבות להתעשת ולהקים חזית מאוחדת, שתבלום מגמה זו וחלקם ניסו לקדמה באמצעות ההאשטאג "חזית מפרצית ערבית גלובאלית להתמודדות נגד הטרור השיעי".²⁰ גולש סעודי צייץ, כי הספינות האיראניות נחשבות לספינות אויב ולכן צבא תימן חייב לתקוף אותן.²¹ בהאשטאג אחר שקיבל את הכותר "לוחם נגד החות" עסקו הגולשים בחשיבות ההתנגדות לאיראנים.²² גולש ותומכיהם.²³ גולשים נוספים ייחלו תחת ההאשטאג "תימן תהווה בית קברות עבור התוכנית האיראנית" כי איראן ובעלות בריתה תשקענה בבוץ התימני, כפי שהוכיחה כבר ההיסטוריה במקרים כגון הסתבכותה של מצרים במלחמת האזרחים בתימן בראשית שנות השישים של המאה שעברה.²⁴

השיח הרשתי סביב כיבוש צנעא מלמד על חרדה ומצוקה של ממש בקרב תושביה הערביים הסונים של מדינות המפרץ. לתפישתם איראן משקיעה מאמצים בהרחבת השפעתה ומצליחה בכך הלכה למעשה. "בליעת" תימן בידי איראן הינה, אפוא, חוליה נוספת בשרשרת הכיבושים של איראן בשטחיהן של מדינות ערביות (לבנון סוריה ועיראק) שהפכו בידיה לכלי משחק בהתמודדותה על הגמוניה אזורית. הגולשים ברשתות החברתיות מדגישים את הצורך הבהול לקדם פני סכנה זו לא באמצעות פעולה דיפלומטית אלא באמצעות כוח הזרוע, טענה שכמעט ואיננה נשמעת בערוצים הרשמיים של המדיה המסורתית.

¹ #ŞanlıOrduŞanlıKomutan

² #VatanYahutSüleymanŞah

³ #AkNakliyatTürbeTaşınır

⁴ <http://www.daneshjoonews.com/archives/17423>

⁵ <https://twitter.com/maziarajax/status/573768999860744193>

⁶ <https://www.facebook.com/FreeMohammadYousefi>

⁷ <http://tweetstormforiran.blogspot.co.il/2015/03/tweet-storm-in-support-of-victims-of.html>

⁸ <http://alef.ir/vdcgy79xxak9nw4.rpra.html?258392>

<http://alef.ir/vdcivzarwt1aq32.cbct.html?261985>

⁹ רז צימט, מהפכה על פרשת דרכים: המאבק על דמותה של הרפובליקה האסלאמית, עדן אסטרטגי, כרך 17, גיליון 1, אפריל 2014.

¹⁰ <http://www.farsnews.com/newstext.php?nn=13931121000879>

-
- ¹¹ #عصابات_عفاش_والحوثي
- ¹² #انا_مغترب_يمني_الحوثي_لايمثلني, #اليمن_سقطت_بيد_الحوثي, #صنعاء_في_قبضة_الحوثيين
- ¹³ 14.3.15 https://twitter.com/nagib_alarb999/status/576738364931489793
- ¹⁴ הסוף.
- ¹⁵ #اليمن_سقطت_بيد_الحوثي, #انقلاب_الحوثيين_في_اليمن,
- ¹⁶ 14.3.15 <https://twitter.com/DrAlnefisi/status/576635394327859200>
- ¹⁷ 5.3.15 <https://twitter.com/kasimf/status/573397433440329728>
- ¹⁸ 4.3.15 <https://twitter.com/Bumbark/status/572868994870345728> .
- <http://www.alraimedia.com/Articles.aspx?id=568711>
- ¹⁹ #الحوثي_يهدد_السعودية
- ²⁰ #جبهة_خليجية_عربية_عالمية_لمواجهة_الإرهاب_الشيوعي
- ²¹ 19.3.15 <https://twitter.com/maldhabyani/status/578601741681184769>
- ²² <https://www.facebook.com/groups/696701380447704> , https://twitter.com/photo_shop_3d
- ²³ 21.3.15 <https://twitter.com/abubader2133/status/579239054958419968>
- ²⁴ #اليمن_مقبرة_المشروع_الإيراني